

Pridplata

na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake druge
nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. IV. U Kalači.

U Četvrtak 13. Kolovoza. 1874.

Broj 17.

S V. P R O K O P I A.

Jednog dana, Miesec Jula
Na svetoga, Prokopia
Sija Sunce. tisinaje
Vrućinaje- i Žegaje

Znojav ratar, Žito kosi
Ala kosi, sves ponosi
Za njim Seja, rukoveda
Izpred sebe, mać se neda

Već i podne, prevalilo
Sunce Žegu, popustilo
Al sa juga — oblaks' diže
I sve idje, amo bliže

Iz potaje, izpod mukla
Buras' diže — tutnji — mumla
Oblacise, navukošo
Sjajno Sunce, zakriliše

U po dana, Samrčeso
Ništ gotovo, nevidiso
Pa tek onda — dunu hala
Još dosele — nevidjena

Pljusak, leda, stade biti
Grom, za gromom — ozgor biti
S ledom kiša lije, lije
Bože blagi — strašnojije

U kosulji, ratar goljan
Iznemogo, i umoran
Sa sestricom, eno biže
Pod krstiuom, zaklon traše

Do krztina, dostigoše.
I pod iste, smistišese
Bratac seju — zaklonio
Desnom, rukom obrgrio

Oblacise, glože, taru
A munjeso, sastizaju
Gromovise, utrkjuju
Saklonjenim, stra zadaju

I gle munje, eno trepti
I sa njome — Grom, saleti!
Munja sevu — ratar prenu
Malo minu, oganj plauu

U Futtoku na Svetog Prokopiu 1874. Lázó Knožovič bilježnik.

Oganj planu, Iznad glave
Sakrivene, Ratareve
Ratar klamnu — zemlji pusti
Umorenu, dušu, s' pusti —

Mrtva glava, progovara
Sve ratare, zavirava
Prokopia, od sad slavit
Na dan njegov, ništa radit.

Osta Seja, posve zdrava
Osta zdrava — al nevoljna
Te Za bracom — Suze lije
U prsase, tužna bije.

Davno bilo — kad se zbito
I ovoše, dogodjlo,
I kostiju, veće nema
U Rataru, ubijena —

Al što reče, mrtva glava
To primiše, silna sela
Ravna Srema — fruške goro
Još taj zavet, i sad tvore.

K U G A S A M O U B O J S T V A.

Ovim imenom je nikidan jedan učenjak žigosao one grozne slučajeve samoubojstva, što se nemilice na sve strane Evrope, mal ne svaki dan pomoljavaju. Da ova koga izkuplja svoje žrtve samo po velikih gradovi, onda se nebi od nje tako plašili, buduć u ovih ima dosta svakojakog smrada, koji pomuti mozag čovjeku. Al žalibože ona se razastire već i po selih, i polazi sve narode, sve slojeve, sve zvanio, i sve dobe ljudstva, pak to u bogastvu kao i u siromaštvu živuće.

Ovomu zlu, ko neće da traži uzroka, nije prijatelj svom rodu. Jel dok mu nenaidješ na izvor, nećeš mu znat savetovat lieka.

Ako bi tko mogo proučit okolnosti ovakih nesrićnih pojedinačah, nedvojim da bi mu se predstavljali razni uzroci, koji su ih do samoubojstva doveli. Ipak ovo nisu oni izvori iz kojih iztiču samoubojstva, već su samo povodom služili jednom il drugom do je stranputicom zabludio, i tako do samoubojstva, dospio.

Jedna kuga nemože da ima više, osim jednog izvora, n. p. kolera sad dolazi po sržbi, po pritovarenju želudca, po razladi i. t. d. al nju nije rodila ni sržba, ni pritovar, ni razlada, ni žestina, već joj je samo povodom služila. Njezin izvor ostaje neodkriven baš ko onaj od rieko Nila.

Kuga dakle samoubojstva mora da ima takodjer sam o jedan izvor. U ovoj groznoj stvari već je i to žalostan značaj, što ljudi, koji su na počelo čovječanstva postavljani, i neviešt šta se čini, prolaze uz ove nesrićno baš ko u Evangjeliumu Svećenik i Levita uz čovioaka ležećeg u krvnih rana, prošavši uz

njeg, pogledaju na njegov u novina, i odu bez ljubavi bez milosrdja. Malo ih komne ljubopitnost da mu ime, i obitel raznadu, pak se više i dulje o njemu ne spominju. Niti tu imade sažalenja, niti okaranja. Reko bi čoviek : da se više brinu o psinam, nego o svojih sabratjah i sestarah nesrićnih. No tako se vidi da je u grudih ljudskih nastala jesen, o ne! nije jesen, već prava studena zima ljubavi bližnjeg. Da neimamo ni rieči da ga posvietujemo, da ga zamolimo, da neidje u samoubojstvo, o kom mora da se sgrozi sva narav ljudska. Ako ni je potrošila ljubav i milosrdje. Posli pada Adama i Eve mora da se slabost čoviečja i u griehu samoubojstva iztaknjiva, pomrsi se pamet, il se ustalase strasti u čovjeku i dotiraju ga u sdvojnost, pak sliap i gluh umori sebe. Al kad se samoubojstvo provlači kroz ljudstvo kano kuga, onda ovo nije u naravnom redu. Dakle svakom čovieko i rodoljubu triebalo bi nastojat, da ga u ovaj povrate. Pa ako se ovoj dužnosti neodazivaju, književnici, učenjaci, Svećenici i Učitelji, onda su izdajice svojeg roda i naroda.

Nehtivši ovim imenom da budem žigosan, idem u rod, da mu kažem odkud začetak ovo grozne bolesti u ljudstvu, kog ako upozna od njega će zavisit, ravriženju put upričit.

Bog je tako htio on zna zašto, pak je dobu ljudsku na četiri diela razdielio, jedna je dietinska, druga momačka, treća muževska, četvrta starešinska. Svaka ova ima svoj duševni, čudoredni, i tvarni život, da živi, ali svaka po svojoj naravi, pa što je ovako Bog opravio, ako čoviek hoće da promieni, vjeruje da neće poboljšat, već će pokvarit.

A šta vidimo sad da se čini : gledali mi um, srce, volju, il tiolo ljudsko to je sve izmiešano, izmienjeno; red što ga je Bog

zkvh.org.rs

u čovjeka po njegovo dobe uveo stoji pobrkan.

Smatrajmo najpre um. Matere jedva čekaju da im diete iznikne iz kolievke, pa ga umah šalju u čuvarnicu, a tamo ga uzmu takim u strogi red, pak je igra skopčana time : da mu pokretju, — um, i srce, nemogu da dočekaju, da se pup po naravi razvije, silomice ga razvijaju, no dali će ovako krasna razcvatat ruža, to neka sude ovog svieta učenjaci. Nefale tu silovita tjelesna pa baš ni vojnička vižbanja. No tomu teretu bi lahko bilo olakšat što stiže djete u čuvarnici, al tko će zlo po dušu i tielo odvrati od onog, na koje se već onda ljutili, kada se začelo u materinoj utrobi, a na porodjaju ga dočekali, il razjarenim il žalostnim pogledom. Da! u maloći se potucaju od nemila do nedraga, ljubka ruka nikad ga nije omilovala, al ga se ljubita mal ne svaki dan doticala. Sav nauk što su mu davali sastoj se od psovke i kletve. Evo ovako već u sedmoj godini stupi na njivu il radionicu da se znoji krvavim znojem. Il je sad ovud, sad onud se potiskivaju uzrastu bez viere, ufanja i ljubavi, da postane brimenom, strašilom, il bičom svojih subližnih, dok nedotira do prosiačka štapa, il višalnog stupa. Ako ne, a ono su ga već u sedmoj il osmoj godini uveli u smradnu tvorinaru, gdje će od rana jutra do kasna mraka trudno radit, neuživajuć zdravog zraka, i sunčanog traka. Nepoznavajuć ni božjeg ni svetovnog nauka, s izgledom : da će do smrti još i u nedilju radit ipak se nezahraniti, i nezaodit, straveć se od bolesti, u kojoj neće imati pomoći, i starosti za koju nije kadar ni groša zaštediti.

Al nije svakom djetetu ovako mrko sunce, mnogima se smiju u oči od radosti kada u sviet ulaze : pak kad ovaki izrastu iz čuvarnice, valjda im se staza prostire iz medju mirišavih ruža. Ovi su dakle blagoslovljeni, al je sjaset onakvih na koje kad izstupe iz čuvarnice, čekaju ih još veće muke : aa jedan put valja mu učiti štiti, i pisati, i esapiti. Koliko to njega muke košta, to nitko nepita.

Svejedno odud mah u koje škole nakrenio, tu se već u prvih godinah pridaju mu nauci što je njekoč momak učio kad su mu već i brčići izrasli. No dali će ovo umu biti na zdravlje to nitko nepita, košto ni ono : neće se ubit djete u glavu, ako ga četiri sata pre, a dva i tri po podne za klupe svezana u škuli zadržaju. Dočim se jedni ni kod kuće, ni u školama neūče na ono što se Boga tiče, i njemu dužne službe, to vele neka bude njegova briga. Kanda bi šta moglo izrast, iz zemlje, da se neusadi simenom, il šibicom. A drugog kod kuće i u zavodu, tako svakim korakom zamaću u svetinju božju, da mu ova dosadi, ko čovjeku kupka, pak kad je izišo iz ove stege, tako se je grozi, ko ozdravljen zapržene il guste čorbe, skojom su ga nahranili u bolnici.

Jedni ti djetetu sve od kolievke na volju puštaju, nipošto nebi mu isto zabranili, nipošto nebi mu ičega ukinuli. Što mu oči vide, za čime pruži ruke, to mu sve dozvoljavaju. Drugi opet, nikad ništa neće da mu na volju ostavljaju, već kako je dadijka prije mislila da mora svašta u svojih usti sažvakati, il onda čedašču na jezik dati, otac mater, učitelj, odgojatelj misli : da mora sve djetetu al i momku na um na jezik, na volju naložit, njemu se nepripuštja da i on žvače, t. j. da razmišlja, da odlučiva.

No jedvaje otac dočekao sina a mama kćerku, što god su opazili u susjedu, negledajuć na svoju moć, već se u to sin i kći opravlja, pak svaki čas po kroju mode, u boji u kakvoći robe, u svakom četvrtu godine zaodiva. Kazalište uzelo je pod svoja krila svakojaku umietnost, što je hvale viedno, samo što je svuklo sa svih gracia odoru kršćjansku, pak ih prikaziva u poganskoj golotini, slovo, pismu, ples, slikovanje, bilo ovo bojom na pozornici, il baš u živim osobam izvedeno.

Balovi već se dovukli do velike nedilje, što rekoh! ima kršćjanskih gradova gde su u Evropi već i u veliki petak unišili, pak su sve granice godišnje prišli i u svako doba godine unišili. I kad se počmu, to nije već dosta da se jedan svršiti jutrom u osam sati, pa kada bi trebalo ići u crkvu, buduće se baš navlaš na subatu naredjivaju, onda ligaju u krevet, već kako kliču magjari : da je trostručan tanac, to se veselje neprikida, dok nije četvrti dan osvatio, i zasvietlio vrhu poraza uma, srca, volje, duše i tiela, malo pak će se pokušati i bacha-

nalia grčka i rimska, što su ih igrali u Atini i Rimu.

Naravno je u čovjeku da što sam djeluje, to i onom ko mu je drag podieluje. Evo zato Otac i mater pripravljaju već kazališta, balove za malu diecu, a jedva čekaju da cura stupi u 12 a mužkić u 14 već onda valja ih u veće društvo u dulje u čestje veselje uvesti. Ovako divojka u 16 momak u 18 godini, već je izerpio, sve što je slasti što je gorčine, u znanosti, u pobožnosti, na razumu, sreću i volji, duši i tielu.

I ovako ulazi u život, u kom jedan nalazi siromaštvo, a drugi bogatstvo, jel smalaksan u duši i sreću, il s jazom na umu i sreću takim : da ga ni u jednom stališu nije kadar zagojati. Siroma nemože da dotraja ni sebi ni dieci u haljini, jel je ova postala skupa kada je obitelj nješto uzrasla, nemože da dosiaći u hrani, jel svaki misli : da poklem smo postali jednaki u sudu, moramo da taki budemo i odielu, i u hrani, al još i u veselju ; pak zato valja, da se idje na sva mjesta, gdje se novac troši, pa se tako potroši u nedilju što se zaslužilo i ne zaslužilo priko nedilje. Ni je se dakle jedanput sbilo : da je trebalo zamjam učiniti da bude hrane i odiele za rad, al k tomu, valja dodati, da je već u ovakom radu teško zavriedit na izplatu zajma, kad sbog žudi uživa nedotiče ni na hranu ni na odiele. Jerbo valja u račun uzet : da nije svagdi svagda rada, al ako bi ovog bilo, nije volje na rad, pa ako bi se ova i pokoravala, neće da iztraja zdravlje, već se prijavi bolest, neće da dotraja mladost, već je izniene starost, a ovoj i onoj bi trebalo strpljivosti, koje nismo stekli, buduće se nismo razborito vižbali u pobožnosti.

A onaj drugi ulazi u sviet u bogastvu, pa ovo nesmatra za drugo, već kao sriedstvo : da može sve ono uživati, što um znade zamisliti, srce zaželiti volja zavoliti, pa budrće se užitak s radom neizmjenjiva, od dvoje mora jedno da nastane : il će se izrepić moći one, što u čovjeku uživaju, il one sile, što užitko kupuju, svejedno : ma koje nastalo, košto onamo u siromaku, tako ovde u bogatom, svejedno mah u kojoj dobi, mora nastat pomet pameti, uztalasanje strasti, pak buduće ni ovaj ni onaj nije učio u školi Isusovoj umirenost i strpljivost, to moraju past obojica u sdvojnost, iz koje se poradja o. a kuga samoubojstva, koja korovi ljude u djetenstvu, u mladosti, u muževstvu, u starosti, u siromaštvu i bogatstvu, u muzkom i ženskom spolu, na očigled ljudstva, u kom kako se nenalazi sažalenja, tako ni ukora prama nesrećnih. A ovo odveć sviedoči : da je izčesnula ljubav prama čovjeku, a gdje ove neima, tamo je, netraži ni prama Bogu, jerbo ona samo tamo manjka, gdje je ova već prije nestala. Kiečom ljudstvo se goni u samoubojstvo jazom užitka, luksusa, i materialisma, pa se očituje u proždrlivosti znanosti, i rada, il nemarnosti koja je zasjela na glupost nečudorednost, il linost.

PRIJATELJU SLAVETIĆU !

P u s t k u c h e u pako piše ovako : „Je li bila svrha Isusova, da po svem svietu razgraunjeno Svoje štovatelje, sakupi u jednu Božju obitelj, to nemože biti drugčije, va. da ta obitelj, u koliko je vidiva, ima takodjer i vidivu glavu; jer vidiva crkva bez vidive glave jest polovično, a ne čitavo tielo. Protestantska je crkva, sebi na najveću štetu, odbacila do saua ovaj za svako vanjsko čovječansko društvo najnuždjniji uslov. Otle ona silna razkolništva i razdori, što u svom jur početku preuzeše mah, te priete uskorom propasti protestantskoj crkvi. (Uzpost. prava protestantisma. Hambg. 1827.)

Već sv. I r e n e j (prot jezetik. I. 3.) veli : „mi možemo one pobrojiti, koji su od apoštolah kao biskupi u crkvi bili postavljani, te do naših vremena bili njihovi nasljednici.“ Ako to? onda smo osobito o rimskih biskupih i njihovu redovitu nasljedstvu na čistu. Jer iza sv. P e t r a dodje sv. L i n o ; za njim sv. K l e t, za ovim sv. K l i m e n t, a za njim sv. A n a k l e t i t. d. (Aleks. Orlej o izboru pap.) Do današnjega pape P i a IX. brojimo 257 papah. Od ovih je 46 mučenikah, a oko 100 u broju svetacah.

Herder, čuveni protestanski učenjak, piše : „dugo čislo imenah sledilo bi ovde (t. j. u njegov knj. : ideje za filoz. pov. o čovječ, sv. 19), kad bi se samo najizvrstniji, častni i veliki naveli pape. Mekopotacah na rimskoj stolici puno je man-

je, neg na prijestolih svjetovnih vladalaca; te su mahne nekih izmed njih zato za oči ubodljivije: što su mahne papah.“ Na drugu mjestu kaže: „bez pape u Rimu bila bi jur Evropa otimačina samosilnikah, prizor vječna razkola, il dapače mungloska pustara.“

Kad je tomu tako, moj Slavetiću! tko da zanickno prvenstvo pape?

Pa zato ima on neke znakove odličnostih, kojih neima ni u patrijarakah, ni u inih kat. prabiskupah i biskupah.

Papa, prijatelju moj, ima tako zvani ribarov prsten od suha zlata, kao manji papin pečatnik, na kom je urezan sv. Petar u čunu savijajući mreže. Njim se zapečaćuju papini brovi (kratke poslanice) pisane na hartiji (papiru) il pergameni (kožnih kvierovih), obično u latinskom jeziku. Nu šalju je iz Rima kadišto i otvorene. A taj prsten siže do nas već od 13. vieka. — Osim prstena u papinoj je ruci pravan štap, ozgor trostrukim križem providjen; dočim su pastirski štapi inih biskupah zarubljeni. — Papa nosi o glavi trostruku zlatnu krunu, što ju zovemo tiarom. A ona nam slikuje nošivo starih nadpastirah. Trostruka ta kruna kaže nam, da je papa rimski biskup, da je glava svih vjernikah i, svjetovni vladalac u svojoj Crkvenoj Državi, — koju mu je pred par godinah talijanski kralj za vrieme oteo, nu koja će se, mislimo i vjerujemo, vratiti papi, jer je miraz kat. vladarah, a prava baština papinih predakah. — Nedalje je u Rimu za papu tako zvana apostolska ilti sv. stolica; t. j. prijestol, pripadajući jedino papi; pa zato se i voli: „sv. stolica je ovo il ono dosudila.“ — Napokom ima papa svoj poseban ured, kao: bielu reverendu ilti talar; cipele grimizne boje, a na njih izvezen zlatni križ; baret il baršunsku kapu, koja mu siže do izpod uših; roketu (košuljicu) od karmelina; amittu ili kolier; pojas sa dvie kito, viseće nuz lievo mu bedro; štola ukrašena sa tri križića, biserjem i dragim kamenjem; crven papin plašt (pluviale), to mitru (kapu). — Svakdanja odjeća papina sastoji iz haljine bele svile, košulje fina platna, čelapuša (kamilavko, čopice) crvene kadife il fino karminsvile. Na uzkrš, na duhove i u Gospine dane nosi papa odjeću bele, u korizmi i adventu (prišašću) ljubičaste, a na veliki petak i pri zadušnicah crne boje. Na domaku ove ertice dodat mi je samo još to: da pobožni kršćani, pohadajući Rim i u njem papu, ljube nogo sv. otcu. Ljube naim križić izvezen zlatom na grimiznih cipelah, kojima se obuva vidljivi poglavica kat. crkve. Tim poljubcem, kao odlikom napram namjestniku Spasiteljevu, počastiše papu Konstantina car Justinijau (Upravda); Hadrijana I. car Karlo Veliki; papu Skendra III. car Miroslav Barbarosa, i t. d. Koja dakle zamierka, ako se i mi povedemo za krunjenimi vladalci i poljubimo iz harnosti i počitanja nogu sv. otcu?

Ovdle vidite, moj Ivane, prvenstvo i odlike rimskoga biskupa, što ga uzvisuju na uzglavje kršćanske crkve. Nu jer je on umrli čovjek kao i mi, to on nosi ove odlike, prvenstvo i uredse medju svimi dostojanstvenici crkve Hristove samo za svoga života, te se namiće pitanje:

(Sliedi.)

Blaž.

ČIČOVSKI BOŽJAK.

(Pripovieda Blaž.)

Na goričkom obronku vinorodnih hógýészki planinah s iztočne strane uzdiže se danas hodočastnička crkva sagradjena slavi Presvetoga Trojstva. Što te u nju vnče prekrasan je kip pomoćnice kršćanske, divne Božje majke, koja si je pod prilikom presveto Trojice na veliku žrtveniku otvorila srce, da se k njemu utiču bolni i nevoljni, griešnici i kajnici skrušena kršćanstva. S glavnih vratah k oltaru gledajuć vidiš na desnu zidu veliku sliku viseću napram izpovjedaonici, sliku sv. Ilije proroka, živućeg u samotnoj pustinji. Pod presv. misom, punom milostih i tajinstvenostih Božanskih, čuješ pisak razložnih orguljah, a sa zvonika, podbro ovisoka, razbijenih par zvonah, koja klanjalce Božje i štovaoce milostive nebeske majke romono al žalobno prizivaju u krilo sv. hrama. Inače, izuzam ukolih nekoliko klupah i povisoku al malanu propovjedniću,

neima u njoj ništa, što bi na se povuklo suzno oko grešnikovo.

Sa sjeverne strane druži se s crkvom oblačnica (sakrištija) puna liepa crkvena ruha. A tik do oblačnice dogradjena je kućica sa prostrane dvie sobe, u kojih pri ružnu vremenu počivaju hodočastuici i grešnici s Bogom se pomirujuće saslušavaju misnici.

S pročelja crkve u podolje gledajućemu pukne ti pred očima divna sakalska ravnica, a njom vijugajući se uzan Karpoš potok. Ravninom su pašujaci, konoplišta, repišta i kukuruzišta, a visočinom iznad nje usadjeni mladi vinogradi, pružajući se pram Čibraku i Szakálu, s nekoliko kolibicalh uzdignutih s plitera i slame za počivalište divotnih pudaricalh.

Iza ledjah crkve poluvienac je gorah, ukrašenih trsjem i sočnimi voćnjaci. Na desnom rebrištu gorskog tog poluvienca, tri do četiri stotine korakah u visini ostobočen je starolik drven križ s častnim Tielom Spasiteljevim, gledajućim crkvi u podno. K njemu puzaju ranjivih kolena kajuci grešnici do Božanskoga Mučenika. To je, vele, mjesto blaženo, gora Košturnica (Golgota il Kalvarija) zvano. Mjestance u blagdan presv. Trojice i u sv. Gospine godove prekriveno klečećimi i suze ronećimi pokornici.

U dnu golgotskoga puta pruža se dubok jarak izpod goro, a u njegovu uzglavju bunarak je čiste i, kako vele, ljekovite vode. Nad vrelom vode uzidana je kapelica čuvajuća u svojom njedru umiljnu priliku prečiste Djovice, neba i zemlje kraljice, preblažene majke Marije. Snad ote kapelice razgrunala je krošnjata milomirisna lipa svoje ruke. Starodrevno to stablo, obučeno lišćem, debelim svojim ladom uzbudjuje pobožne duše, motreće majku Božju u njezinom kapelico kipu, na skrušene molitve i duboke uzdahe. Samo kadkad, kad pirue laki vjetrić i zašušnji lišćem, čuju se uzdasi ko izpod zemlje dopirući: o sladka majko!

Inače i otvor kapelice i deblo stablovo prepuno je lasih, tankih voštenicalh sviećicalh, privezaljakah (pantlikah), bebicalh, krajcaricalh, — a med crkvicom i lipom množ je jadikujućih bolestnikah.

S desna krila crkve uzvija se stirmi, goru prezorujući, hodočastnički i sajmovski put, po kom sjede i guslaju proseći sliepci, hromavci, kljakavci i iui kukavci. Njihova vika zagluhne ti uho, očemori srce i raztuži dušu. Niž goru sjekuća druma o tri humca uprle se tri kućice s jednom sušom (pojatom i prostrarim torom. Jedna tih kućicalh neznatna je krećmica, a u njoj krčmar sa svojom obitelji, točeći lošu pitje za pretjeranu cienu.

I to vam se ustranjeno, salaško, tuškulanijadsko mjestance zove Čičo.

Propovjedajući ja već višekrat u Božjem hranu toga mjestanca, uputim se molitvom na vis Golgote i ugledam pri izvoru medju ostalimi bogci nekoga i po obrazu i po ruhu Šokcu slična prosjaka, o kome mi rekoše, da je davni „čičovski božjak.“

Ja ga sažalih u dnu duše, udielih mu milostinju, saslušah vapaj i sudbinu života njegovga. Dužnost i ona zlatna rieč Isusova: „budite milostivi i steći ćete milost,“ nukaju me, mili čitatelju i čitateljko, da ti ga opišem vjerno u okviru ovo pripoviedke. (Sliedi.) Blaž.

IKARUS.

Prevod sa latinskog (iz Ovidiusa).

Odljučen od svojih milih braća i svoje drage domovine, morade otići mali Ikarus sa svojim otcem Dedalusom u ostrovo Kretu i tamo živiti. U ovom žalostnom stanju reče Ikarus svom otcu: nebil znao kakov način, koim bi se iz robstva osloboditi mogli, na ovo ožalostjen Dedalus reče: Minos može uzeti oduas zemlju i vodu al vazduh nemože, tamo ćemo dakle tamo reče i sasvim nepozuati poso preduzme, tojest, počne izkupljavati različite veličine perja, i to od najmanjih pa sve veće i veće, srednje koncom, a poslednja sa voskom sastavi, malo ih iskrivi nebil prirodna krila bolje mogao podržavati. Ikarus stajaše pored njega i sa radosnim nevinim i milim pogledom kupljaše perja ujedno, kojaje nemio vetar htio da oduva.

Malo posle uzme vosak i spalcom svojim umekšavašega. A sigrom svojom prekidaše otcu svomu ovu veliku ovu čudnovatu radnju. Počemje poslednji put ruku svoju metnuo na odpočetu radnju, uzme krila metue ih na sebe zaljulja vazduh i primeći da u njemu stoji obuče i sina i lete sve bolje i bolje, neki ih opaze i povikaše iz sveg grla, živili, živili naši veštaci i velikima ih nazivaše. Na ova se Ikarus oslobodi, razširi krila i počne sve višlje i višlje u vazduh letiti. Sve veća i veća vika i lupnje bude na zemlji. Na jedared sunčani zraci padoše na krila Ikarušova, vosak se topi perje pada, a krila gube prejašnjiju snagu, on pada, pada i kada se već vosak sav otopi, pade u more. Ovo vidiv rekoše nesmišljeni, mogo si u naprid znati; dati za rukom neće izići tvoja misao, mogo si znati, da letenje nije za čoveka, drugi nedadoše mu za pravo, što je letio upravo suncu. Eto šta rekoše ljudi oni ljudi, koji su ga malo čas velikim nazivali. Gdje si Ikarus gdje si ljubezni sine moj poviče Dedalus, gdje si gdje da te tražim opaziv ga pak u talasih utopljen, izvadi i sahrani. *)

U Subotici. Bogdan I. Dimitriević.

RAZNE NOVOSTI.

Naš sabor u Pešti ukinuo je zasjedanje i dovršio izbornog zakona preinake, ovih jedna kaže: da onaj nema votuma, ko porciju nije izplatio. — **Etna**, vatrena planina se u Sicilii, pripavlja da opet izbaca oganj. — **Prošastog mjeseca** u Beču je izpraznjena blagajna državne loterie, srića se nasimjala na uložnike. — **U Berlinu** više protestantski obitelji kane stupit u katoličku vjeru. — **U Petrogradu** Dr. Bünson tako zvanom ruskom parnokupkom lieči pasju bisnoću. — **Iz Baziasa** javljaju: da su Srbski razbojci prišli kod Moldove u ugarsku, i pokušali robiti o svietlu danu. — **Iz Istomera** (ugarska) piše plovac da onudan prolazi 30 godišnja poljodjelska divjaka, pa se ukazuje puku, kao proročica. Ona je veli prije nadničila, al premda je u jednoj bolesti umrla pa opet oživila, sad se nepristano s Bogom druži, i idje ranim jutrom na kalvariju, ondud na Misu u crkvu, odud u kapelu pa na groblje, i buduć je tobože vidila, kako je na drugom svietu, to je spremna, svakom, ako joj udiele koji desetak, odkrit kako su mu tamo rodovi. Dali je otac mater, žena, brat sestra: t. d. u nebu, purgatorijumu ili paklu puk joj vjeruje i drži: da govori po Duhu svetom. Što je puk u vjeri nenaučeni, to ga je lakše zavest u bludnje. Bog ne dieli dar proročanstva da tko govori o sudbini umrlih pojedinih. O tom nisu ni pravi proroci ikad govorili, koji ovako što govore, to su vući u oćvjej koži. — **U Velikom Varadinu** 6-og kolov u pol dneva jedan Prokator u okladu za 150 fr. svuko se pa bosonog, gologlav, u gaća i košulji prišoje priko trga, iz prid kavane. i otišo u svoj stan; a dobit je žrtvovao na dobre svrhe. — **Amerikanski brzopisni ured** Westernunion pokušao je s jednim novim električnim izumom na jednoj istoj žici, u isti čas, četiri brojzava poslat i to na protivno strane. Velik napridak i dobitak u vrijeme. — **Sad se potvrđiva**: da su pruski biskupi iz konferencie nikidan držane u Fuldi po svojem Predsjedniku breslavskom biskupu izjavili vladi: da se nemogu podložiti jednostranim naredbama Svietovne oblasti glode crkve izdanim, i da je sam papa ovlastjen, oovrsne povlastice vladama dozvoliti. — **U Bruselju** uz predlog ruski viečaju povierenici evropskih vlada: kako bi umanjali nevolje i patnje s ratom skopčane. Liečnici odavna viečaju: kako bi se gorčina lioka kinin umanjala. Na što izkusni primjetiše, kako nebi? samo ako neželite, da se snijme groznica uništi. — **Naša Presvietla kraljica** već je stigla u inglezki otok Vhigt, i pohodila inglezku kraljicu osta će tamo s vojvodkinjom Valeriom dva mjeseca. — **Prošastog Srpnja** u Beču samoubojstvom umrlo je 35 osoba. Mnogo mora da je tamo neurednog dje toliki biže od života u gorku smrt. — **Kod nas** se pripravljaju ženskinje ozbilno za emancipaciju: u Homoni su sastavile strilačku družinu, pak se s pistoljom vižbaju. — **U maloj Asii**, glad umara ljude na oćigled Svietle Porte, koja je već početkom godino mudro naredila: da kupci pokupuju svu ranu u okolišu, od kojih sad jedva znadu što kupiti bogataši, tako je skupo mire. U ciliju, (stiria) mal neobisiše novina Luku Mikolić osvajena da je ubio Bartulu Cesara skime je radio u šumi; čuvši odsudu višala onesvisti se, i kad je sebi došo, pozove branitelja pak-

*) Nećeš učinit takva nevaljana i budalasta djela, da ne bi našao druga koji će te pohvaliti, i kad si stradao izsmijati. Nepovedi se dakle mladiciu po nevaljanih drugovi, već sledi točno i vjerno savete od razborita oca podiljene.

Ured.

mu očit je: da je Cesara ubio njegov brat; mjesto kojeg je on osvadu na se primio nagovoren po otcu i bratu u nadi: da će samo 2—3 god. tamnice dobit; da Luka istinu govori priznao otac i brat u sudu. — **I onim častnikom** je dozvoljeno priobuč se u civilno ruho, koji su privremeno umirovljeni, i u dangubovinu stavljeni. — **Naše ministarstvo** strogo nalaže: da se u svim pučkim školam uvede šestorazredni sustav u pridavanju, glode diece od 6—12 god. a za odraslo da se svagdi osnuju opotovne škole. Bilo bi odveć spasonosno, da se, podieli obćinam podpora novčana, u državnom zajmu, al ovako, mal ako nije ostarje vierskim školam okrenjeno.

KNJIŽEVNOST.

Korešpondencia List za Trgovinu, Trgovačku obrazovanost Privredu, i Politiku, izlazi triput na nedilju u **Beogradu**, na čitavom tabaku, ciena mu je u Austro-ugarskoj od 16 Srp. do 30 Rujna 3 fr. Polak Ugarske je naputjeno: da trgovačke odnošaje s iztočnih i sjuznih narodi neguje i brižljivo uzdržaje, medjusobno sporazumljenje glode tvarnih svojih koristi čvrsti, a nesporazumljenje, truje im život, a poklem uz ove napriduje i naše osobeno narodno dobro zato svim našim čitateljem preporučamo na predplatu ovaj znameniti List. **Zagrebačka Matica**, koja je mnogo vriemena prizivila, a još više dobra, tvorila, pod imenom Hirska, ovo je promienila u hrvatsko, i krasnu svrhu sebi predstavila: da njeguje književnost sriednjem stališu, t. j. jezgri naroda namienjenu, a uz to da unapredjuje glasbenu i likovnu umjetnost, podpomaže domaće zaslužne pisce i umjetnike, ovih udove i sirote.

Članom postane utemeljiteljnim ko plati 50 fr. najedanput il za deset rokova, priko pet godina, drugo svaki koji godimice plati 3 fr. il se priveže pismenim radom društvo podpomagati. Članovi dobivaju sve knjige po Matici izdane. Komuje drag svoj rod, i želimu sjajnu budućnost ujamčiti neka žrtvuje tu malu svoticu, da bude dionikom prosvietljivanja svojeg roda.

Urea.

G A Z D A L U K.

Hranjenici. Neki G. O. Rhode nas ovako uči: ako želim da nam se svinji vrlo dobro nagoje, a uz to ipak mnogo hrane nepotroše, onda valja pazit: da hranjenici mogu mira uživati, zato sve ono treba od svinjaka odstranit, što bi ih moglo uzbunit, dok vrieme hranjenja nije prispilo, uslied čega nije slobodno poljsko ovima blizu nastanit. Svinjak valja tako opraviti da u zimuz zadržu toliko vrućine: koliko hranjenici trebaju jel u hladnom više potrebuju hrane, a u ljeto da jo hladan; na svaki način treba da ima oduška, pa da se zrak čisti, jerbo svinče u gadu nenapriduje, sbog čega nije slobodno svinjak zanemariti, već svaki dan jutrom treba ga izčistiti, i novu stelju dat u zimuz. Ljetom ova netrieba, već mjesto nje svinjak se poliva hladnom vodom, i na noć se odušak i vrata ostavljaju otvorena, da zrak prolazi.

1. Da nije lakomosti, manje bi bilo bankrota, a da nije bankrotstva — nikadase ljudi pameti nebi naučili.
2. Kad nebi bilo laži, istina nebi nikakove važnosti imala.
3. Lenj biti na piću — nije sramota, poklem ta linost, ima smisla.

Knežević.

S V A Š T I C E.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 10. Kolov. Žito ban. 85 fn. 5 fr. 70—75 n. 89 fn. 6 fr. 5—15 nov. tisans. 85 fn. 5 fr. 70—75 n. 89 fn. 5 fr. 5—15 nov. Postan. 85 fn. 5 fr. 70—75n. 89 fn. 6 fr. 5—10 n. Stolnobiog. 85 fn. 5 fr. 75—80 n. 89 fn. 6 fr. 10—15 nov. — Raž 80 fn. 4 fr. 15—20 n. — Ječam. 72 fn. 3 fr. 10 nov. — Zob 50 fn. 2 fr. 77—80 n. — Kokuruz 4 fr. 10—15 n. carin. mž.

Novac. dukat 5 fr. 23—25 n. Srebro na 100 fr. 3 fr. 75 nov. 4 fr.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 10-og Kolv. : 11' 4" nad 0. razto.

Požun 10-og Kolv. : 10' 3" nad 0.

V r i e m e : Netrieba liepše — bilo je i plodne kiše.

Poruke uredništva.

Futtg. G. L. Et in sene ludunt venae. Drago nam je što vam tako mili pjesma.